

HYGIENA NOSU U KOJENCŮ

doc. MUDr. Ludmila Vyhnánková, CSc.

ORL specialistka, Praha

Nos je fyziologickou vstupní branou dýchacích cest. Dochází zde k proudění vzduchu, ohřívání, zvlhčování a filtraci. Novorozenec nemůže dýchat ústy, je to dáno anatomií, v období 3–5 měsíců dýchá kojenec ústy i nosem. Malé rozměry nosních dutin a nezralý imunitní systém jsou důvodem častějších rinitid novorozenců a kojenců. Pravidelnou hygienou vhodnými prostředky lze podpořit přirozenou funkci nosní sliznice. Na českém farmaceutickém trhu jsou k dispozici 4 přípravky vhodné k prevenci i léčbě rinitid u kojenců. Uvádíme jejich přehled.

Pediatr. pro Praxi, 2007; 8(5): 317–318

➤ Definice respirační funkce nosní sliznice

proudění vzduchu	10 000 l vzduchu/den, 7 l/minutu
zvlhčování	sekret serózních žláz – 0,5–2 l/den
ohřívání	nosní sliznice, zejména skořepky
filtrace	mukociliární aparát

➤ Novorozenec – odlišnosti

anatomie, novorozenec nemůže dýchat nosem
 nosní rezistence je 4× větší než u dospělého
 nestabilita nosního cyklu
 velká variabilita

➤ Rozvoj dýchání ústy

vývoj chrupu a žvýkání
 larynx klesá, v prvních 6 měsících o 1–2 cervikální obratle
 neurologické vyzrání

➤ Příčiny rinitid novorozenců a kojenců

malé rozměry nosních dutin
neúplná zralost imunitního systému
etiologie – virová, bakteriální – *Hemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*

➤ Symptomatologie akutních rinitid

vodnatá sekrece z nosu, obturace nosu
problémy při kojení až ohrožení výživy
komplikace – akutní otitidy

➤ Léčba

obnovení nosní průchodnosti
dekongestiva – jen krátkodobě, při opakovaném podání hrozí rebound fenomén
přípravky z minerálních vod – často hypertonické – možná iritace nosní sliznice

➤ Prevence – přípravky

izotonický fyziologický roztok	Libenar – roztok v 5 ml ampulích k výplachům
izotonický roztok mořské vody	Sterimar – sprej s hnacím plynem
izotonický roztok mořské vody	Humex – sprej s hnacím plynem
izotonický roztok mořské vody	Physiomer baby – mechanický sprej

➤ Indikace a účinky

preventivní prostředky každodenní hygieny nosu kojenců
zvlhčí nosní sliznici a podpoří její samočisticí schopnost
uvolní dítěti nos, zlepší komfort při kojení a spánek dítěte

➤ Léčebné indikace a účinky

akutní rinitis kojenců
zředí nosní sekret a usnadní jeho odsátí

doc. MUDr. Ludmila Vyhnanáková, CSc.
Mendelova 540, 149 00 Praha 4-Háje
e-mail: vyhnankova.ludmila@seznam.cz

Literatura

1. Bergeson PS. Are infants obligatory nasal breathers? *Clinical pediatrics*, 2001; 40(10): 567.
2. Caers G. Physiologie de la respiration nasale. Évolution au cours de la vie, *Acta oto-rhino-laryngologica belg.*, 1993; 47: 103–110.
3. Franklin PJ, Turner SW. Comparison of single-breath and tidal breathing exhaled nitric oxide levels in infants, *Eur Respir J*. 2004, 23: 369–372.
4. Hammer J, Eber E. The peculiarities of infant respiratory physiology, *Prog Respir Res*. Basel, Karger, 2005 (33): 2–7.
5. Kolín J. Hygiena nosu, *Sanguis* 2004; 32: 18.
6. Milner AD. The role of the upper airway in neonatal apnoea, *Seminars in Neonatology*, 2004; 9: 213–219.
7. Rajagopal MR, Paul J. Applied anatomy and physiology of the airway and breathing, *Indian J. Anaesth*. 2005; 49(4):251–256.